Stichting Vogelringstation 'Nebularia'

Jaarverslag 2008

© "Stichting Vogelringstation Nebularia"

VRS Nebularia is in 2008 financieel gesteund door:

Rabobank Gouderak

Natuur- en Vogelwerkgroep de Krimpenerwaard

Stichting Het Zuid-Hollands Landschap

Op de omslag: sneeuwgors, vier stuks gevangen en drie stuks geringd op 13 november 2008, foto R. Meijer.

A. van Ree & M. Schildwacht, 2009
Jaarverslag 2008
Publicatie Stichting Vogelringstation Nebularia, Krimpen aan de Lek.

Tekst : Cor Oskam, Ton van Ree & Marcel Schildwacht.
Omslag : Marcel Schildwacht
Foto's : H. Blom, H. van Buren, G. van der Gaag, R. Meijer, C. Oskam, M. Schildwacht & A. Vuyk

Inhoud

INHOUD 3

VOORWOORD 4

INLEIDING 5

KRIMPENERWAARD E.O. 5

CES 5
RESULTATEN KRIMPENERWAARD: 7
Geringd 7
Terugmeldingen Krimpenerwaard 7

WESTENSCHOUWEN 9

ONDERHOUD 9
VANGPERIODE 9
BEZETTING 9
OPBOUW VAN DE BAAN 9
Nachtvangsten 10
RESULTATEN WESTENSCHOUWEN: 10
Invasievogels: 10
Bijzondere vangsten: 11
Vangsten 13
Geringde vogels 15
Terugmeldingen Westenschouwen 16
Overige waarnemingen Westenschouwen 2008 19

VLIELAND 22

BEZETTING 23
WEER 23
DE TREK 23
RESULTATEN VLIELAND: 23
Geringd 23
Dagvangsten Vlieland 23
Terugmeldingen Vlieland 24

BIJLAGE 1: TOTAAL OVERZICHT GERINGDE VOGELS VRS NEBULARIA 2008 24

BIJLAGE 2: SCHOLING EN UITWISSELING 26

BIJLAGE 3: SPECIALE DANK AAN: 28

BIJLAGE 4: PUBLICATIES EN VOORLICHTING 28

BIJLAGE 5: WIST U DAT …… 29

Voorwoord

Vanwege een verhuizing naar het midden van het land heeft Wout Vuyk ervoor gekozen om een stap terug te doen. Hij stopt met zijn structurele inbreng binnen VRS Nebularia. Wout heeft een gigantische staat van dienst. Ringt al vanaf 1950 en als man van het eerste uur was hij vanaf 1960 actief op de vinkenbaan. Hij heeft daar eigenlijk alles wel meegemaakt. Van de tijdelijk huisvesting in de bunker, het eerste mistnet, de eerste primitieve afspelen van geluid via een bandrecorder tot ons huidige onderkomen met de windmolen zonnepanelen en CD spelers. Bijna 50 jaar! Hij heeft een niet te schatten hoeveelheid vogels door zijn handen laten gaan. Jaar na jaar, twee tot drie dagen per week naar zijn geliefde plekje in het Zeeuwse. Hij zal het missen en wij zullen hem missen. Goed was het te vernemen dat er voor Wout nieuwe uitdagingen liggen. Ook wat vogels aangaat. Zuidelijk Flevoland is wat dat betreft geen verkeerde plek. We zullen Wout ongetwijfeld zo nu en dan nog gaan tegenkomen in het komende jaar op Schouwen.

Het was een jaar als geen ander. Recordvangsten die eigenlijk niet gebroken konden worden, werden verpulverd. Verantwoordelijk voor deze grote aantallen waren vooral de pimpelmezen en goudhanen. Totaal al goed voor meer dan 3.500 vogels. Een record dagvangst van 538 vogels waarvan 323 pimpelmezen liet wel wat littekens bij de plukkers na. De invasie pimpelmezen bleek voor een groot deel langs de Baltische landen te zijn gevlogen. Dit door vangsten van vogels uit Rusland, Letland, Litouwen en Polen. Dolf onze jongste assistent en derde in de generatie van der Gaag, kon in een week tijd ruim 2.100 vogels bijschrijven. Een zeer aanzienlijk deel daarvan, hoe kan het ook anders, waren pimpelmezen. Naast deze opmerkelijke aantallen was de snor dit jaar de enige nieuwe baansoort. Ondanks het feit dat er geen extreme dwaalgasten gevangen werden, waren de bemachtigde sneeuwgorzen na jarenlange afwezigheid zeer welkome krenten.

De vangsten op Vlieland in augustus werden ernstig beperkt door het weer. De eerste week was goed, eigenlijk de eerste drie dagen, maar de volgende drie weken waren zeer mager. Het CES onderzoek in de Krimpenerwaard draaide redelijk. Opmerkelijk meer tjiftjafjes en ijsvogels. Dat laatste zegt iets over de populatie in de Krimpenerwaard en de aanhoudende zachte winters. Er waren vier nieuwe CES soorten. Gelukkig kon er weer een honderdtal visdiefpullen geringd worden op Hitland. De broedlocatie op de golfbaan was geweldig opgeknapt, niet in de laatste plaats door inspanningen van Rianne Berger. 2009 is het jaar van de visdief en we hopen natuurlijk weer een groot aantal jonge vogels te kunnen ringen. Binnen het steenuilenproject zagen we meer legsels in de kasten. De verspreiding is nu aardig in kaart gebracht. Er konden afgelopen jaar 23 pullen en vier volwassen steenuilen geringd worden.

2009 wordt een heel bijzonder jaar voor VRS Nebularia. **We bestaan 50 jaar**. Daarnaast gaan we ook het vijftigste jaar in op de vinkenbaan in Westenschouwen. We zullen daar op een gepaste wijze aandacht aan schenken. Er staan een aantal activiteiten gepland en aan het eind van het jaar hopen we met een mooi overzicht te komen van 50 jaar vogelonderzoek.

Wij danken al onze sponsors. Ons onderzoek is en zal ook in de toekomst op vrijwillige basis plaatsvinden. Uw giften zijn daardoor voor ons zeer belangrijk en een welkome bijdrage op onze begroting. Onze speciale dank gaat uit naar de mensen van Staatsbosbeheer Schouwen-Duiveland en van het Zuid-Hollands Landschap voor de prettige samenwerking.

Cor Oskam
Voorzitter

Inleiding

Stichting Vogelringstation Nebularia is in 1959 opgericht. De stichting heeft als doel vogels te ringen voor wetenschappelijk onderzoek om deze uiteindelijk beter te kunnen beschermen. Het verzamelen van gegevens over broedgebieden, overwinteringgebieden, trekroutes, levensduur, etc., zowel nationaal als internationaal is dan erg belangrijk.
Voor en na de oprichting van het Vogelringstation werd er vooral geringd in het Kralingsebos te Rotterdam en op Vlieland. In 1960 is er een vinkenbaan aangelegd op Westenschouwen en vanaf ongeveer 1970 zijn er veel activiteiten verricht in de Krimpenerwaard.

Krimpenerwaard e.o.

Zoals gebruikelijk hebben we in 2008 in de Krimpenerwaard en de directe omgeving veel ringwerk verzorgd. In samenwerking met leden van de Natuur- en Vogelwerkgroep "de Krimpenerwaard" (NVWK) werden de steenuilen geringd. Alle nestkasten werden nagelopen en aanwezige steenuilen en andere aanwezige vogelsoorten geringd. Na het broedseizoen werden kapotte nestkasten gerepareerd of vervangen en de overige kasten schoongemaakt.
Ook werden er in 2008 weer torenvalken, bruine kiekendieven en bosuilen geringd.

foto 1: bruine kiekendief, geringd te Stolwijk

De eigenaar van de golfbaan in Nieuwerkerk aan den IJssel had de adviezen voor een goed beheer van het visdieveneiland ter harte genomen. Het eiland werd optimaal hersteld en dat betekende, onkruidvrij gemaakt en er werd anti-worteldoek en een laag schelpen aangebracht. Het resultaat was een bloeiende kolonie visdieven waar we 103 jongen ringden.

Het traditioneel ringen in de Stolwijkse Boezem bij Gouderak voor het CES-project is gestart op 4 april.In 2008 is er 13 keer geringd: 11 keer gedurende de vastgestelde CES-periode, één keer aan het begin van het seizoen om alle netopstellingen uit te testen en vijf keer na de officiële CES-periode. Vooral in november en december zijn er nog een aantal pogingen ondernomen om vooral de in de Stolwijkse Boezem aanwezige grote barmsijzen te vangen. Eén van de officiële 12 CES rondes moesten we helaas door slechte weersomstandigheden annuleren.

CES

CES (Constant Effort Site) is een internationaal vogelringonderzoek waarbij in de broedperiode vogels van een ring worden voorzien. Na verloop van jaren zal bij een CES- project vooral inzicht worden verkregen in de ontwikkeling van de broedvogelpopulatie en dispersie in het onderzoeksgebied en de omgeving. Ook het biotoopgebruik door de verschillende vogelsoorten zal met het CES-project in kaart worden gebracht omdat er per vogel zal worden geregistreerd in welk mistnet hij is gevangen. Er wordt gevangen tussen half april en eind augustus. Er worden tijdens de officiële CES-vangsten geen geluidsopnames gebruikt om vogels aan te lokken. Voor het CES-onderzoek is er geringd op de volgende data: 13 en 25 april, 10, 18 en 29 mei, 6, 14 en 28 juni, 5 en 20 juli en 2 augustus.

In de boezem zijn dertien mistnetten opgesteld. Er wordt gebruik gemaakt van 121 meter mistnet. Een half uur voor zonsopgang worden de netten op vaste plaatsen opgezet en uitgeschoven. Zes uur na het openen van de netten kon er worden begonnen met het dichtschuiven en afbreken van de vanginstallaties. De

Stolwijkse Boezem is eigendom van stichting Het Zuid-Hollands Landschap en niet voor publiek toegankelijk. De samenwerking in 2008 met het Zuid-Hollands Landschap was weer optimaal. Op ons verzoek werden de paden en banen voor de mistnetten gemaaid. Daarnaast werd bij de "ijsvogelbrug" een kruiwagen scherp zand gestort om de gladheid op de brug te bestrijden.

Resultaten CES

In de tabel is een overzicht opgenomen van de vogels die zijn gevangen tijdens de CES-periode in de Stolwijkse Boezem. Er werden in totaal 457 vogels gevangen, verdeeld over 29 (onder)soorten. Nieuwe CES-soorten waren witte kwikstaart, vuurgoudhaan, sprinkhaanzanger en grasmus.

Van de 457 vangsten werden 316 vogels van een ring voorzien en 141 vogels werden met een ring teruggevangen. Van de 141 terugvangsten waren er 58 vangsten van vogels die in een voorgaand kalenderjaar waren geringd.
De 141 terugvangsten betroffen 102 verschillende individuen, omdat meerdere vogels zich meer dan eens lieten vangen. Dit seizoen is een winterkoning de recordhouder, die nadat hij op 13 april was geringd, maar liefst vijf keer is terug gevangen.

Vangsten 2008, CES 56	Nieuw geringd in 2008	Terugvangst geringd 2008	Terug geringd ≤ 2007	Totaal vangsten 2008
ijsvogel	3	0	0	3
grote bonte specht	3	0	0	3
witte kwikstaart	1	0	0	1
winterkoning	32	16	7	55
heggenmus	14	7	1	22
roodborst	8	0	0	8
merel	5	5	2	12
zanglijster spec.	2	1	6	9
oostelijke zanglijster (*Turdus phil.phil.*)	1	0	0	1
westelijke zanglijster (*Turdus phil.clarkei*)	1	0	0	1
sprinkhaanzanger	1	0	0	1
rietzanger	23	2	2	27
bosrietzanger	15	7	1	23
kleine karekiet	11	1	1	13
spotvogel	17	1	2	20
grasmus	1	0	0	1
tuinfluiter	12	4	10	26
zwartkop	30	13	2	45
tjiftjaf	47	14	1	62
fitis	38	10	17	65
vuurgoudhaan	1	0	0	1
staartmees	6	1	0	7
matkop	1	1	0	2
pimpelmees	9	2	0	11
koolmees	16	1	2	19
gaai	1	0	0	1
vink	9	0	1	11
putter	3	0	0	3
rietgors	5	0	0	5
29 soorten	**316**	**83**	**58**	**457**

Resultaten Krimpenerwaard:

In de Krimpenerwaard en directe omgeving werden in 2008 door Vogelringstation Nebularia 816 vogels geringd. Deze vogels waren verdeeld over 53 (onder)soorten

Geringd

SOORT	PULL	VOLG	TOTAAL
kwak	3	0	3
bruine kiekendief	1	0	1
torenvalk	14	1	15
waterhoen	0	1	1
kievit	7	0	7
grutto	18	0	18
visdief	103	0	103
holenduif	8	0	8
steenuil	23	3	26
bosuil	3	0	3
gierzwaluw	3	0	3
ijsvogel	0	4	4
grote bonte specht	0	4	4
boerenzwaluw	19	2	21
witte kwikstaart	0	1	1
winterkoning	0	46	46
heggenmus	0	18	18
roodborst	0	20	20
merel	0	18	18
kramsvogel	0	1	1
zanglijster	0	2	2
Oostelijke zanglijster (T. phil.phil.)	0	3	3
westelijke zanglijster (T.phil.clarkei)	0	1	1
koperwiek	0	1	1
sprinkhaanzanger	0	1	1
rietzanger	0	23	23
bosrietzanger	0	15	15
SOORT	PULL	VOLG	TOTAAL
kleine karekiet	0	13	13
spotvogel	0	18	18
grasmus	0	1	1
tuinfluiter	0	12	12
zwartkop	0	33	33
tjiftjaf	0	59	59
fitis	0	39	39
goudhaan	0	2	2
vuurgoudhaan	0	1	1
staartmees	0	10	10
matkop	0	1	1
zwarte mees	0	2	2
pimpelmees	0	56	56
koolmees	0	94	94
boomkruiper	0	5	5
gaai	0	1	1
ekster	0	1	1
spreeuw	10	2	12
huismus	0	5	5
vink	0	16	16
keep	0	2	2
groenling	0	2	2
putter	0	3	3
sijs	0	14	14
grote barmsijs	0	42	42
rietgors	0	5	5
53 soorten/ Totaal	**212**	**604**	**816**

Terugmeldingen Krimpenerwaard

- Ooievaar: op 19-06-2004 geringd als nestjong te Willige-Langerak.
  Er was al een eerdere terugmelding van deze vogel, n.l. uit Linum, Ostprignitz, Brandenburg, Duitsland, op 23-05-2007.
  Nu is hij/zij weer gesignaleerd in Ostprignitz op 11-08-2007. Deze ooievaar heeft zijn/haar stek gevonden en zal wel ieder jaar in Brandenburg broeden.
- Torenvalk: geringd als pullus op 18-06-2008 te Bergambacht,
  dood gevonden op 20-12-2008 te Wijngaarden. Niet zo oud geworden.
- Visdief: geringd op 14-06-2002 op de golfbaan te Hitland,
  teruggevangen door een collega-ringer op 21-04-2008 te Zeebrugge, België.
- Visdief: geringd op 28-06-2001 op het Rivium,
  gevangen en weer los door een ringer te Somon, Senegal, dat is 4.590 Km ver weg.

- Visdief: geringd op 17-06-2005 op het Rivium,
  ring afgelezen met de telescoop op 19-08-2008 op de Oosterscheldekering.
- Visdief: geringd op 15-06-2000 op het Rivium,
  na ruim 8 jaar is de ring afgelezen met de telescoop op 29-08-2008 te Westkapelle.
- Visdief: geringd op 15-06-1994 op het Rivium,
  ring afgelezen met de telescoop op 05-08-2008 te Lauwersoog. Deze is al weer 14 jaar oud en broedt waarschijnlijk een heel eind van de geboorteplaats.
- Visdief: geringd op 15-06-2000 op het Rivium,
  teruggevangen door een collega-ringer 19-08-2008 te Heist, West-Vlaanderen, België.
- Rietzanger: geringd op 01-08-2004 als 1kj te Ria de Villaviciosa, Oviedo, Spanje,
  teruggevangen in de Stolwijkse Boezem op 18-05-2008. Al vroeg op de herfsttrek in Spanje geringd en 4 jaar later in zijn broedgebied teruggevangen.
- Bosrietzanger: geringd op 22-07-2007 als 1kj te Merksplas, Antwerpen, België,
  op 06-06-2008 teruggevangen in de Stolwijkse Boezem. Deze soort gaat gewoonlijk nogal vroeg op herfsttrek, maar 22 juli is wel erg vroeg. Het lijkt meer op het nazomerse zwerven van 1kj vogels, deze keer in de juiste richting.
- Kleine karekiet: geringd op 21-06-2007 als >1kj te Bois de Lesnes, Henegouwen, België,
  teruggevangen in de Stolwijkse Boezem op 22-07-2007. Een erg late trekker?
- Zwartkop: geringd op 15-04-2008 als man 2kj te Heme, Belgisch Brabant,
  teruggevangen in de Stolwijkse Boezem op 18-05-2008.
- Fitis: geringd op 15-04-2006 als man >1kj in de Stolwijkse Boezem,
  op 13-07-2008 teruggevangen bij Almere.

foto 2: Gaai met een "antie-bijt" stokje. Voor de ringers een ARBO verantwoorde manier om een gaai te ringen.

foto 3: een nieuwe CES soort, een witte kwikstaart.

Westenschouwen

Onderhoud

Het seizoen begint altijd met een onderhoudsdag in het voorjaar. Op 16 februari werd de traditionele "bomendag" of onderhoudsdag georganiseerd. Staatsbosbeheer stond 's morgens weer klaar om met ons enkele eiken te zagen en deze naar de vinkenbaan te brengen. Daar werden de "nieuwe bomen" rond de druip "geplant". Van het gaas werd ook in 2008 weer een deel vervangen. Om het groeien van het struweel te bevorderen werd er weer kalk gestrooid. De struweelvegetatie op de vinkenbaan baart ons grote zorgen. De grote vlieren zijn de afgelopen jaren vrijwel allemaal dood gegaan en de duindoorn zakt ook steeds verder in elkaar. Hierdoor komen de mistnetten wel erg onbeschut te staan. Een andere bijkomstigheid is dat door het inzakken van de vegetatie, de vinkenbaan ook steeds meer in het zicht komt te liggen van het openbare fietspad, wat tot ongewenst bezoek kan leiden. Dit hebben we ook gemerkt in het voorjaar toen we moesten constateren dat er een poging tot inbraak heeft plaats gevonden.
In de loop van 2008 hebben we met medewerking van Staatsbosbeheer een accu-oplader mogen plaatsen in de "juttersbunker". Deze voorziening brengt ons veel gemak omdat we nu eenmaal voor onze stroom afhankelijk zijn van zonnepanelen en wind. De stroomopbrengst via de zonnepanelen en de windmolen is vanaf oktober niet toereikend om het stroomgebruik te compenseren. Een accu-oplader in de "juttersbunker" bied ons dichtbij een "oplaadstation" en minder gesleep met accu's naar Krimpen aan de Lek.

foto 4: met man en macht worden er nieuwe bomen rond de druip geplaatst.

Vangperiode

In het voorseizoen werden er al een paar vangdagen georganiseerd met enkele mistnetten. Vanaf 9 juli is de vinkenbaan voor het najaar opgebouwd en werden alle mistnetten en slagnetten geplaatst. Op 23 november werd de vinkenbaan afgesloten.

Bezetting

De volgende ringvergunninghouders waren het afgelopen jaar actief op de baan: Hennie van Buren, Gert van der Gaag, Roel Meijer, Cor Oskam, Leen van Ree, Ton van Ree, Marcel Schildwacht, Aad Vuyk en Wout Vuyk. Als assistent ringer waren Harm Blom, Dolf van der Gaag en Bert Kleijn actief. Tevens hebben we regelmatig een beroep mogen doen op de diensten van Hennie Ravensteijn. Zoals gebruikelijk zijn er dit seizoen weer diverse bezoekers en donateurs op de vinkenbaan geweest.

Opbouw van de baan

In juli zijn we gestart met 123 meter mistnet overdag en 81 meter extra tijdens de avond en nacht. Op de vinkenbaan werken we tevens met vier slagnetten. Ook is er een inloopkooi geïnstalleerd voor het vangen van waterrallen.

Op de vinkenbaan wordt met lokvogels en met het afspelen van vogelgeluiden getracht om vogels tijdens de trek naar de netten te lokken. Als lokvogels zijn gebruikt: zwarte mees, veldleeuwerik,

boomleeuwerik, boompieper, gele kwikstaart, grote gele kwikstaart, kruisbek, keep, vink, putter, groenling, sijs, kneu, europese kanarie, kleine barmsijs, ringmus, ortolaan, geelgors en spreeuw.
Als graspiepers geringd waren, werden er enkele een korte tijd aangehouden om "onder de hoed" dienst te doen als lokvogel.
Vogelgeluiden zijn gebruikt van de waterral, waterhoen, porseleinhoen, kwartel, kwartelkoning, boomleeuwerik, veldleeuwerik, draaihals, gele kwikstaart, grote gele kwikstaart, graspieper, boompieper, oeverpieper, duinpieper, grote pieper, roodborst, heggenmus, vuurgoudhaan, goudhaan, staartmees, zwarte mees, pimpelmees, koolmees, spotvogel, fitis, tjiftjaf, bladkoning, sprinkhaanzanger, waterrietzanger, bosrietzanger, kleine karekiet, rietzanger, zwarte roodstaart, gekraagde roodstaart, bonte vliegenvanger, kleine vliegenvanger, sperwergrasmus, grasmus, braamsluiper, zwartkop, tuinfluiter, nachtegaal, kruisbek, merel, zanglijster, koperwiek, kramsvogel, grote lijster, barmsijs, rietgors, sneeuwgors en ijsgors.

Nachtvangsten

In 2008 hebben we diverse avonden en nachten met behulp van de cd spelers geprobeerd rallen en leeuweriken te vangen. Het geluid werd ongeveer twee uur na zonsondergang gestart. Elke avond werden er speciaal voor dit project mistnetten opgesteld in het open veld nabij de slagnetten (hier is geen struweel aanwezig). Er werden drie mistnetten van 10 meter geplaatst met grote mazen, speciaal voor de ralachtigen en zeven netten met kleine mazen met in totaal 61 meter voor leeuweriken en andere zangvogels. De nachtvangsten hebben ons dit seizoen waterral, waterhoen, porseleinhoen, veldleeuwerik, spreeuw*, kerkuil*, ransuil* en velduil* opgeleverd. (*= geen geluid afgespeeld).

Resultaten Westenschouwen:

Het seizoen 2008 begon erg teleurstellend. In de zomermaanden juli en augustus bleken de vangsten, mede door de matige weersomstandigheden, erg mager. Eind augustus waren er nog maar 682 vogels gevangen. In september maakten we met 1.720 gevangen vogels een kleine inhaalslag en eindigden op 2.402 gevangen vogels. De vangsten in oktober verliepen boven alle verwachtingen. Vooral de pimpelmees en goudhaan deden het zo goed, dat we in oktober maar liefst 5.684 vogels hebben gevangen. Om aan te geven hoeveel vogels dat zijn: er zijn maar vier seizoenen met een hoger eindtotaal afgesloten. In november liepen de vangsten nog goed door, maar de weersomstandigheden in de week van 15-23 november waren zo bar en boos dat we er uiteindelijk maar 730 in november hebben gevangen. Achteraf gezien zijn we een week te vroeg gesloten, daar er vanaf 21 november flinke aantallen grote barmsijzen in Nederland werden waargenomen. In 2008 werden er in totaal 8.826 vogels op Westenschouwen geringd!

foto 5: donkere wolken boven de vinkenbaan bij Westenschouwen.

Invasievogels:

De grootste klapper werd gemaakt door de pimpelmees. Er zijn medewerkers geweest die op een gegeven moment geen pimpelmees meer konden zien. In totaal werden er maar liefst 2.119 geringd.

Alleen al op de topdagen en dat was 9 tot en met 14 en 19, 20, 23 en 25 oktober werden er 1.585 geringd.
Samen met de pimpelmees kwamen er ook koolmezen en zwarte mezen mee. Ondanks dat de aantallen van de zwarte mees niet enorm hoog waren, werden er toch nog 109 gevangen. Van de koolmees mochten we er 401 uit de netten plukken. De trek van de kruisbek zette in de zomermaanden niet echt door. Er werden er maar 39 geringd. Van de grote barmsijs hebben we helaas niets meegekregen op Westenschouwen omdat de invasie pas op gang kwam toen de vinkenbaan afgebroken was.

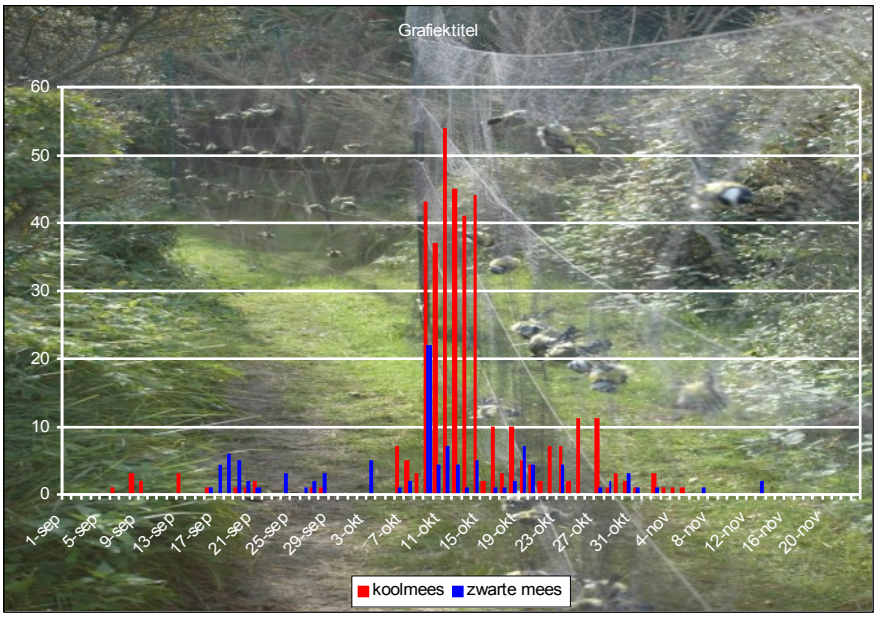

Grafiek 1: vangresultaat kool- en zwarte mezen.

Bijzondere vangsten:
Zoals elk jaar werden er weer voor de vinkenbaan enkele bijzondere of schaarse soorten gevangen. Een ijsvogel in een mistnet tussen de duindoorns gebeurt ons niet al te vaak. Het was de 2e ooit op de vinkenbaan. Op 30 juli begon de dag met een snor, een nieuwe baansoort. Een draaihals werd gevangen op 6 september. Twee waterpiepers konden er dit jaar worden gevangen. De eerste op 11 oktober, de tweede op 31 oktober. Voor het eerst sinds 1999 werd er weer eens een engelse gele kwikstaart gevangen.Als we het vergelijken met wat er op andere vinkenbanen is gevangen, staan "onze" slechts twee bladkoningen daarmee in schril contrast. In 2008 werden er drie europese kanaries gevangen. Op 13 november werden de ringers "opgeschrikt" door vier sneeuwgorzen die rondjes boven de vinkenbaan vlogen. Nadat de vogels waren neergestreken (natuurlijk een meter of vier van de slagnetten af) volgde er nog een spannend kwartiertje. Uiteindelijk werden alle vier de vogels onder het slagnet gevangen, maar helaas wist er één een klein gaatje te vinden en ontsnapte onder het toeziend oog van de toegesnelde ringers. Twee ortolanen werden er in 2008 gevangen.

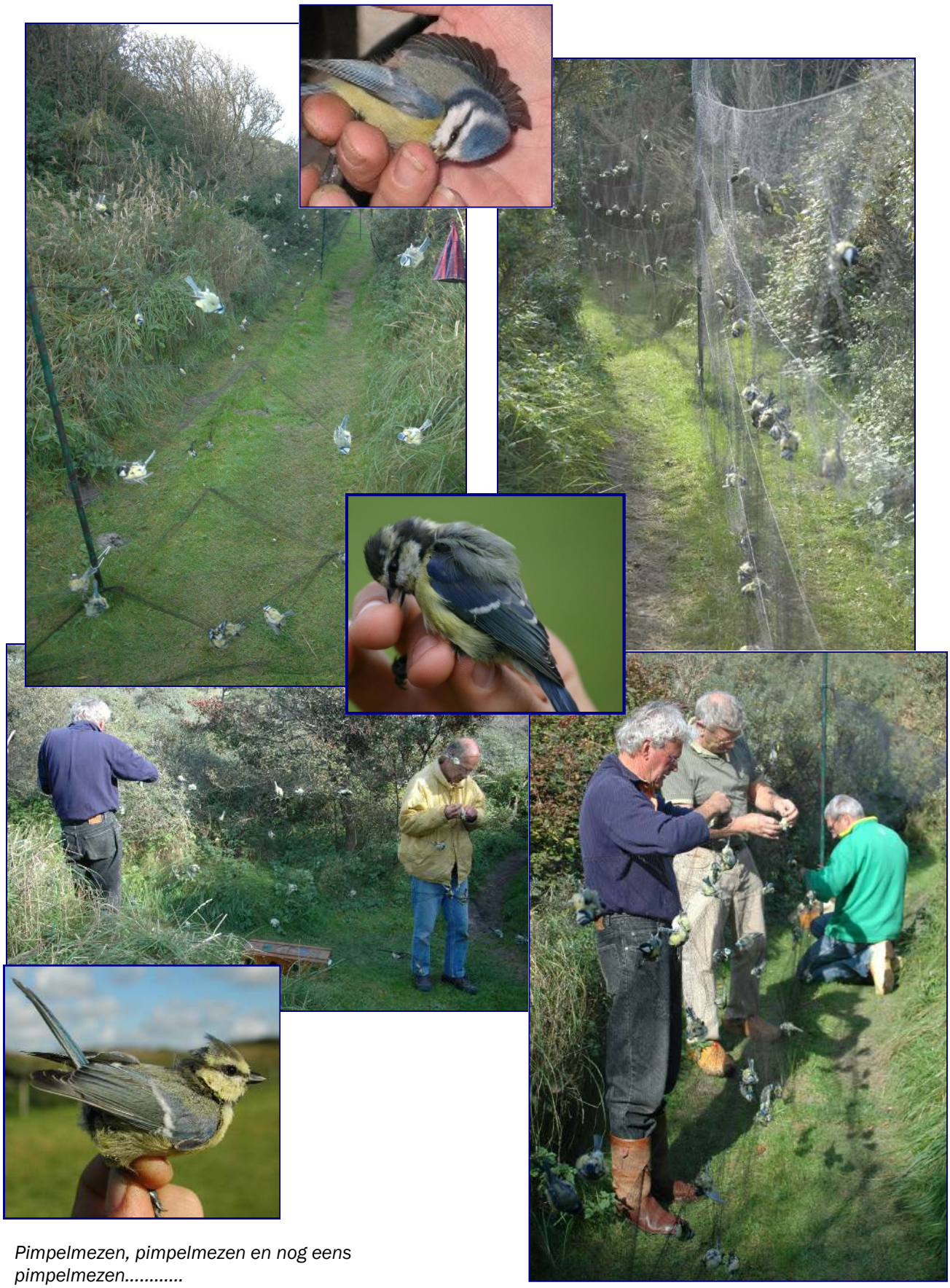

Pimpelmezen, pimpelmezen en nog eens pimpelmezen.....

Pimpelmezen

Elk jaar zijn we benieuwd hoe de vangsten zich zullen ontwikkelen. Hoe staat de wind en worden er langs de kust vogels gestuwd of gaan ze langs ons heen? Komen er vanuit het hoge noorden verhuizingen op gang die kunnen leiden tot een invasie? Waar ze vandaan zijn gekomen, dat hebben we nog niet helemaal helder, maar dat ze er waren hebben we gemerkt: PIMPELMEZEN!
De invasie pimpelmezen bleek voor een groot deel langs de Baltische landen te zijn gevlogen. Dit door terugvangsten van vogels uit Rusland, Letland, Litouwen en Polen.

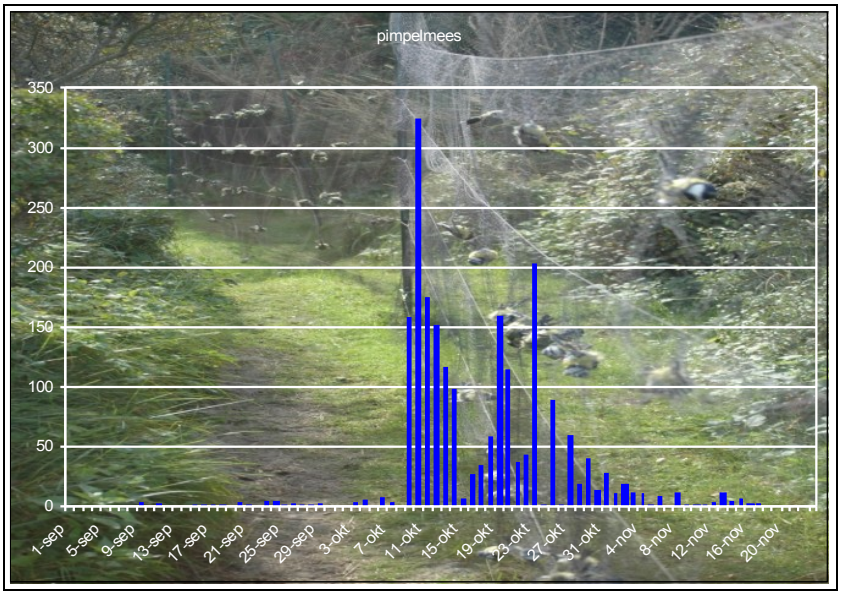

Grafiek 2: vangst pimpelmezen.

Vangsten

In 2007 werden 5.966 vogels, verdeeld over 74 (onder)soorten gevangen wat een soortenrecord opleverde. In het verslag van 2007 schreven we dat het soortenrecord wel even zou blijven staan! In seizoen 2008 werden <u>8.826</u> vogels gevangen, waarvan er 8.783 werden geringd. Dit aantal was verdeeld over <u>77 (onder)soorten</u>. Zoals we ook in het jaarverslag van 2007 schreven: "*Nog nooit stond de soortenteller zo hoog*".

De sperwer vloog zeer regelmatig over, maar kon helaas niet vaak worden geringd. Er werden er uiteindelijk 6 gevangen tegen 13 in 2007. Een familie torenvalken passeerde de vinkenbaan, zag daar veel vogelactiviteiten die ze associeerde met voedsel, en liet zich stuk voor stuk vangen. Een jonge man torenvalk liet zich niet afschrikken en liet zich binnen enkele dagen, meerdere malen per dag vangen. Uiteindelijk hebben we de vogel naar Walcheren gebracht en daar maar los gelaten.

foto 6: een velduil, de 2e voor de vinkenbaan.

Er waren enkele avonden met goede vangsten van waterrallen. Werden er in 2007 nog 65 gevangen, dit jaar maar liefst 103. Leuke bijvangsten waren natuurlijk de twee porseleinhoentjes, respectievelijk de 3e en 4e voor de vinkenbaan. Verder werden er 's nachts een kerkuil, ransuilen en een velduil (de 2e ooit) gevangen.
Een andere "nachtsoort" is de veldleeuwerik. De veldleeuwerik wordt overdag vrijwel niet meer boven de vinkenbaan waargenomen en dus ook niet meer overdag gevangen. Het aantal 's nachts gevangen veldleeuweriken is door de intensivering van de nachtvangsten, toegenomen tot 99 gevangen vogels.

De grote gele kwikstaart neemt iets in aantal af. Zagen we vanaf begin 2000 een explosieve groei in het aantal grote gele kwikstaarten, met een piek in 2005 met 322 exemplaren, de laatste drie jaar schommelen de aantallen rond de 170 vogels. De nachtegaal zakte naar een bedenkelijk niveau van 15 gevangen vogels.
Gezien het tijdstip dat we op de vinkenbaan zijn gestart, een dieptepunt. In sommige jaren werden er wel eens minder nachtegalen gevangen, maar werd er pas na de trekpiek van de nachtegalen gestart met de vangst.

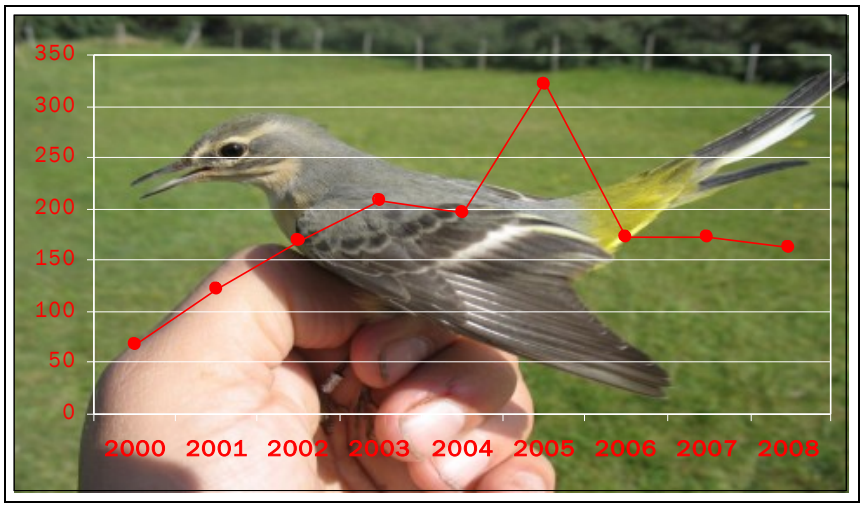

Grafiek 3: totaal aantallen grote gele kwikstaart

Na enkele jaren met minder dan 1.000 goudhanen, is in 2008 de grens van duizend weer ruim overtroffen. In 2008 zijn er maar liefst 1.686 gevangen, waarvan alleen al in oktober 1.466. Zowel de vink als de keep deden het in 2008 weer eens ouderwets goed. Met aantallen van respectievelijk 428 en 186 kwamen de aantallen van voor 2000 weer in het zicht. Voor de kneu lijken de goede tijden op de vinkenbaan echt voorbij. Met drie gevangen vogels in 2008 zijn we de afgelopen zes jaar op een redelijk constante lijn gekomen van minder dan 5 vogels per seizoen. Dit staat in een schril contrast met de vangsten van voor 2000 toen er regelmatig meer dan 100 vogels per seizoen werden gevangen.

foto 7: zicht vanuit de vinkershut op het kneuennet.

Geringde vogels

SOORT	AANTAL
sperwer	6
torenvalk	8
waterral	104
porseleinhoen	2
waterhoen	7
kleine mantelmeeuw	6
zilvermeeuw	1
houtduif	1
ransuil	4
velduil	1
ijsvogel	1
draaihals	1
groene specht	1
grote bonte specht	5
boomleeuwerik	7
veldleeuwerik	99
boompieper	35
graspieper	633
waterpieper	2
gele kwikstaart	7
engelse gele kwikstaart	1
grote gele kwikstaart	163
witte kwikstaart	3
winterkoning	53
heggenmus	110
roodborst	411
nachtegaal	15
zwarte roodstaart	1
gekraagde roodstaart	6
paapje	1
roodborsttapuit	5
tapuit	1
merel	132
kramsvogel	1
zanglijster	25
oostelijke zanglijster	81
westelijke zanglijster	80
koperwiek	273
ijslandse koperwiek	1
sprinkhaanzanger	75

SOORT	AANTAL
snor	1
bosrietzanger	4
kleine karekiet	114
spotvogel	3
braamsluiper	6
grasmus	53
tuinfluiter	64
zwartkop	465
bladkoning	2
tjiftjaf	155
scandinavische tjiftjaf	1
fitis	115
goudhaan	1.687
vuurgoudhaan	94
grauwe vliegenvanger	1
bonte vliegenvanger	1
staartmees	116
kuifmees	1
zwarte mees	110
pimpelmees	2.094
koolmees	400
boomkruiper	6
gaai	2
spreeuw	57
ringmus	23
vink	425
keep	186
europese kanarie	2
groenling	84
putter	22
sijs	60
kneu	3
kleine barmsijs	1
kruisbek	39
goudvink	8
sneeuwgors	3
geelgors	4
ortolaan	2
totaal	**8.783**

Terugmeldingen Westenschouwen

Hieronder volgt een selectie uit terugmeldingen van vogels die geringd zijn op de vinkenbaan te Westenschouwen of die elders geringd zijn en door ons op Westenschouwen zijn teruggevangen. We beginnen met de vogels die door ons op de vinkenbaan te Westenschouwen zijn geringd.

- Torenvalk: geringd op 18-10-2002 als vrouw 1kj,
  op 10-07-2008 verdronken te Beringe, Kaumeshoek, Limburg.
- Buizerd: geringd op 09-11-2003 als 1kj,
  op 30-06-2008 dood als verkeersslachtoffer te Sollschwitz, Niedersachsen, Duitsland.
- Merel: geringd op 13-10-2006 als man 1kj,
  op 26-03-2008 te Kvanum, Västre Götland, Zweden, tegen een ruit gevlogen met dodelijk gevolg.
  Weer eens een merel uit het noordelijke broedgebied.
- Koperwiek: geringd op 18-10-2007 als vrouw 1kj,
  op 18-12-2007 geschoten te Urville, Calvados, Frankrijk. Waarschijnlijk daar overwinterend.
- Koperwiek: geringd op 23-10-2005 als 1kj,
  op 23-12-2007 geschoten te Portalegre, Alto Alentejo, Portugal. Ook overwinterend.
- Zwartkop: gering op 15-09-2006 als man 1kj,
  op 23-09-2006 door een ringer teruggevangen te Lebbeke, Oost-Vlaanderen, België.
  Op trek naar het zuiden.
- Zwartkop: geringd op 10-09-2006 als man 1kj,
  op 6-12-2007 door een ringer teruggevangen bij Malaga, Spanje. Overwinterend aldaar.
- Roodborst: geringd op 23-09-2000 als 1kj,
  op 29-04-2001 dood gevonden te Muzillac, Morbihan, Frankrijk. Was deze op terugtrek?
- Roodborst: geringd op 27-09-2007 als 1kj,
  op 21-03-2008 dood gevonden te Villiers, Pas de Calais, Frankrijk. Ook op de terugtrek?
- Roodborst: geringd op 23-08-2007 als 1kj,
  op 08-04-2008 dood gevonden te Middelburg.
- Sprinkhaanzanger: geringd op 21-08-2007 als 1kj,
  op 26-08-2007 teruggevangen door een ringer te Wingene, West-Vlaanderen, België.
- Sprinkhaanzanger: geringd op 18-08-2007 als 1kj,
  op 23-08-2007 door een ringer teruggevangen te Koksijde, West-Vlaanderen, België.
- Grote gele kwikstaart: geringd op 01-10-2007 als 1kj,
  op 12-12-2007 gedood door een kat te Blaydon, Tyne & Wear, Engeland.
  Eindelijk weer eens een bewijs, dat deze soort ook doortrekt naar Engeland.
- Heggenmus: geringd op 16-10-2006 als 1kj,
  op 07-10-2007 teruggevangen te Zuydcoote, Dune Marchand, Nord, Frankrijk.
- Groenling: geringd op 13-10-2007 als vrouw 1kj,
  op 30-12-2007 teruggevangen door een ringer in De Panne, West-Vlaanderen, België.
  Overwinterend waarschijnlijk in die omgeving.
- Goudhaan: geringd op 29-10-2007 als vrouw 1kj,
  op 30-10-2007 teruggevangen door een ringer te Eksel, Belgisch Limburg.
  Dat wil zeggen, dat dit kleine vogeltje in één dag 133 Km afgelegd heeft!
- Vuurgoudhaan: geringd op 01-11-2007 als man 1kj,
  op17-11-2008 teruggevangen door een ringer in de Korverskooi op Texel.
- Ringmus: geringd op 05-10-2007 als 1kj,
  op 09-10-2007 teruggevangen door een ringer te Sint Laurens, Oost-vlaanderen, België.
- Geelgors: geringd op 02-11-2007 als man 1kj,
  op 05-03-2008 teruggevangen door een ringer te Harleston, Suffolk, Engeland.
  Overwinterd in Engeland?

Pimpelmezen: alle behorend tot de mezeninvasie van 2007.

- geringd op 19-10-2007,
  teruggevangen op 04-11-2007 op de vinkenbaan te Castricum.
- geringd op 19-10-2007,
  teruggevangen op 01-11-2007 door een ringer te Brecht, Antwerpen, België.
- geringd op 04-11-2007,
  teruggevangen op 14-11-2007 op de vinkenbaan te Castricum.
- geringd op 14-11-2007,
  teruggevangen op 17-11-2007 op het ringstation Meyendel bij Wassenaar.
- geringd op 14-11-2007,
  teruggevangen op 12-02-2008 door een ringer te Zwijdrecht, Oost-Vlaanderen, België.
- geringd op 20-10-2007,
  teruggevangen op 25-09-2008 te Ventas Ragas, Litouwen.
- geringd op 22-10-2007,
  teruggevangen op 06-10-2008 te Ventas Ragas, Litouwen.

Deze laatste 2 gingen dus voor de tweede maal met de invasie mee richting West.

foto 8: goudvink man.

foto 9: de eerste snor.

foto 10: hybride noordse kwikstaart x gele kwikstaart

foto 11: engelse gele kwikstaart

Dan de vogels, die door ons op de vinkenbaan Westenschouwen werden terug gevangen, met een elders door anderen aangelegde ring.

- Torenvalk: geringd op 27-06-2008 als nestjong te Giekerk bij Leeuwarden, teruggevangen op 25-10-2008.
- Kerkuil: geringd op 06-06-2007 als nestjong te Lintelo (Achterhoek), door ons teruggevangen op 27-10-2007. Lijkt op een rondzwervende jonge vogel, op zoek naar een nieuw broedgebied.
- Grote gele kwikstaart: geringd op 09-06-2007 als vrouw >1kj te Vigga, Tomtesvingen, Oppland, Noorwegen, door ons teruggevangen op 05-10-2007.
- Kleine karekiet: geringd op 17-09-2008 als 1kj te Awirs, Luik, België, door ons teruggevangen op 20-09-2008. Een wat vreemde koers in september.
- Zwartkop:, geringd op 28-08-2008 als vrouw volgroeid te Wijchmaal, Belgisch Limburg, door ons teruggevangen op 10-09-2008. Lijkt op weg naar Engeland om te overwinteren.
- Zwartkop: geringd op 02-09-2007 als man 1kj te Geel, Antwerpen, België, door ons teruggevangen op 04-10-2007. Deze slaat iets de verkeerde richting in.
- Goudhaan: geringd op 05-10-2007 als man 1kj te Homuersiel, Weser-Ems inseln, Duitsland, door ons teruggevangen op 12-10-2007. Gewoon op trek.
- Goudhaan: geringd op 06-10-2007 als man volgroeid te Utstra, Rogaland, Noorwegen, teruggevangen op 19-11-2007.
- Goudhaan: geringd op 24-09-2007 als vrouw 1kj te Torhamn,Blekinge, Zweden, door ons teruggevangen op 02-10-2007.
- Goudhaan: geringd op 20-09-2007 als man 1kj te Jomfruland, Kragero, Telemark, Noorwegen, door ons teruggevangen op 01-10-2007. Deze laatste drie terugvangsten tonen aan, dat er bij de vele doortrekkende goudhanen in oktober in ieder geval een aantal afkomstig is uit Noorwegen en Zweden.
- Goudhaan: geringd op 26-09-2008 rond 9.00 uur als man 1kj in het Zwanenwater te Callantsoog, door ons teruggevangen op 27-09-2008 rond 9.00 uur. Dit kleine vogeltje legde in één etmaal een afstand van 142 Km af. Onderweg heeft hij vermoedelijk ook nog wel wat gerust en gegeten.
- Boomkruiper: geringd op 05-07-2008 als 1kj in de Berenplaatgrienden bij Oud-Beyerland, door ons teruggevangen op 08-10-2008.
- Zwarte mees: geringd op 06-10-2008 op de vinkenbaan in de Kennemerduinen, door ons teruggevangen op 10-10-2008.
- Koolmees: geringd bij de Mokkebank bij Makkum op 06-10-2008, door ons teruggevangen op 13-10-2008.
- Vink: geringd op16-0-2006 als vrouw 1kj op Schiermonnikoog, door ons teruggevangen op 30-10-2008.
- Vink: geringd op 25-09-2008 als man 1kj eveneens op Schiermonnikoog, door ons teruggevangen op 07-11-2008.
- Geelgors: geringd op 13-11-2004 als volgroeid te Malle, Antwerpen, België, door ons teruggevangen op 14-11-2007.

Nu een flink aantal terugvangsten van pimpelmezen. We zullen proberen om ze enigszins samen te vatten.

Eerst 6 pimpelmezen van de invasie van 2007.
Ze werden door ons teruggevangen tussen half oktober en half november. Drie ervan werden geringd in resp. Tilburg, Merksplas bij Antwerpen en Wassenaar, ongeveer 1 tot 2 weken voor het terugvangen. Daaruit volgt, dat ze inmiddels wat aan het rondzwerven waren. De gerichte Westwaartse trek was inmiddels over.
De andere drie werden geringd in Litouwen, Ventas Ragas, dat is aan de Oostzee tegen de grens met de Russische enclave, resp. op 19-09-2006, 22-09-2007 en 30-09-2006.
Twee deden misschien al voor het 2e jaar aan een invasie mee.

Dan 15 terugvangsten van pimpelmezen van de invasie van 2008.
Ze werden allemaal in de tweede helft van oktober 2008 door ons teruggevangen en over het algemeen een week tot 10 dagen daarvoor geringd. Ze waren afkomstig van de vinkenbanen in de Kennemerduinen, Casticum, AWduinen bij Zandvoort, Zwarte meer, Lelystad, Vlieland, de Peel en het Veluwemeer.
Het lijken 2 stromingen te zijn: 1 vanaf de Wadden van Noord naar Zuid langs de kust en 1 vanuit het Oosten onder het IJsselmeer langs ook naar de kust. Hebben ze de kust eenmaal bereikt dan lijkt de West gerichte trekdrift te verdwijnen en gaan ze rondzwerven.

Overige waarnemingen Westenschouwen 2008
Buiten het vangen en ringen van vogels, proberen we ook een inschatting te maken van de zichtbare vogeltrek. Tevens noteren we bijzondere waarnemingen in het logboek. Onderstaand overzicht toont een selectie uit ons logboek.

Juli :
In de maand juli was het erg rustig in de lucht en in het struweel rond de vinkenbaan. Het leek wel of alle vogels al vertrokken waren. Op 24 juli werden 2 kleine barmsijzen waargenomen en vlogen er 9 kruisbekken over. Twee lepelaars, 2 bruine kiekendieven en een gele kwikstaart werden gezien op 27 juli. Op 28 juli vloog er een watersnip laag over de vinkenbaan. Er zaten ook 18 kruisbekken in het hout. Op 30 juli werden 3 wespendieven, een bonte vliegenvanger, een gele kwikstaart en 20 kruisbekken gezien.

Augustus:
Augustus was een belabberde maand. Er was bijna geen zichtbare trek rond de vinkenbaan. Een klein groepje aalscholvers en een nachtelijke roep van een overvliegende blauwe reiger. De grootste groep (45) kruisbekken werd op 6 augustus waargenomen.

September:
Op 5 september werd van de twee engelse gele kwikstaarten die op de vinkenbaan zaten, er één gevangen. Tevens werden er kleine groepjes kruisbekken gezien met een totaal van 17 exemplaren.
Op 9 september vlogen er 7 bruine kiekendieven, een visarend, een wespendief en een smelleken voorbij. Op 10 september werden de gemoederen aardig bezig gehouden met een arendachtige vogel die langs de vinkenbaan vloog. Mogelijk betrof het hier een slangenarend, maar de determinatie is niet met zekerheid afgemaakt. Twee visarenden en een gierzwaluw werden waargenomen op 11 september. Een duinpieper en 30 zwarte mezen werden op 13 september waargenomen. Op 14 september vloog er een visarend naar zee. In de nacht van 17 op 18 september werd er een roepende kwak waargenomen die richting zee vloog. Ook werd in het bos een roepende bosuil gehoord. Op 19 september werden er 25 boompiepers, 200 zwarte mezen, 12 kruisbekken en de eerste koperwiek waargenomen. Op 20 september werden er o.a. 20 kruisbekken en ruim 100 sijsjes geteld.
100 zwarte mezen en 20 kruisbekken werden waargenomen op 22 september. Op 23 september werd een ortolaan gezien. Tevens vloog de eerste keep van het seizoen voorbij Op 26 september vlogen er 2.500 spreeuwen, 75 sijsjes en 6 kruisbekken over.

Oktober:
Oktober was de maand van vooral de vinken en lijstertrek. Maar natuurlijk ook van de mezentrek en de goudhanen. Op 3 oktober vlogen er 6 kleine rietganzen over. Op 7 oktober was er zeer veel trek. Zo werden er schattingen gemaakt dat er 9.000 vinken, 1.500 koperwieken , 500 – 1.000 graspiepers, één europese kanarie en een boomleeuwerik overvlogen. Op 9 oktober werden 500 houtduiven, 1.500 pimpelmezen, 1.000 vinken en een geelgors opgemerkt. Op 10 oktober was het een drukke trekdag. Er werden onder andere ruim 5.000 houtduiven, 8.000 zanglijsters, 4.000 koperwieken, 4 grote lijsters, 2 smellekens, 8.000 vinken, 4.000 graspiepers, 2.000 zwarte mezen, 25 grote gele kwikstaarten, 200 boomleeuweriken, 3 geelgorzen en 300 sijzen genoteerd. Op 13 oktober vlogen er twee slechtvalken voorbij. Op 14 oktober vlogen er 60 brandganzen over. Ook werden er 3 boerenzwaluwen opgemerkt. Maar liefst 14 beflijsters, 25 grote lijsters, 700 zanglijsters, 1.500 kramsvogels en 6.500 koperwieken

vlogen er in de ochtend van 17 oktober over. Op 18 oktober werden er ruim 10.000 koperwieken, 15.000 kramsvogels, 20 sperwers, 350 veldleeuweriken en 1.000 vinkachtigen geteld.
Op 19 oktober was het aantal koperwieken rond de 15.000. Er vlogen aanzienlijk minder kramsvogels. Er werden er maar 1.000 waargenomen. Ook werden er ongeveer 1.500 vinken/kepen en 2.000 spreeuwen geteld. Op 20 oktober vlogen er 10 boomleeuweriken, 10 grote gele kwikstaarten, 15 sperwers, 1.000 koperwieken en 100 kramsvogels over. Op 25 oktober werden er 5 torenvalken waargenomen en 500 kepen en ongeveer 300 vinken vlogen er over.
Op 26 oktober kwam er weer een golf met koperwieken. We schatten dat er ongeveer 10.000 overvlogen.
Op 29 oktober was er goede gevarieerde en zichtbare trek. Er vlogen ongeveer 500 houtduiven, 23 buizerds, 2.000 pimpelmezen, 1.000 vinken/kepen, 3.000 kramsvogels, 3.000 koperwieken, 1.000 merels EN 3 Appelvinken over.

November:
In november werden veel blauwe kiekendieven opgemerkt. Op 1 november was er een houtsnip aanwezig, vloog er een blauwe kiekendief over en een slechtvalk ging als een speer naar het zuiden. Tevens werden er de afgelopen nacht bijna 100 waterhoentjes opgemerkt die roepend over de baan vlogen of daar rondliepen en op het geluid waren afgekomen. 2 november werden er 5 blauwe kiekendieven, een late gierzwaluw, een pestvogel een Europese kanarie en ruim 110 boomleeuweriken geteld. Op 5 november zaten er drie grote barmsijzen in het hout. Op 6 november werden er 3 blauwe kiekendieven, ruim 100 boomleeuweriken en een groepje van 6 goudvinken opgemerkt. Op 7 november vlogen er 3 blauwe kiekendieven, 15 sperwers, 15 buizerds en ruim 50 boomleeuweriken over. Op 8 november werden er 3 blauwe kiekendieven waargenomen. Op 14 november vlogen er 6.000 kramsvogels, ruim 10.000 koperwieken en een zwarte ruiter over de vinkenbaan.

foto 12: porseleinhoen, de derde op Westenschouwen.

foto 13: kerkuil en ransuil, nachtelijke bijvangst.

foto 14: waterpieper 1 kj. In 2008 2ex gevangen.

foto 15: europese kanarie op "dolle vrijdag" 31 oktober.

foto 16: boomleeuweriken zijn lastig te vangen.

foto 17: ijslandse koperwiek op 14 november.

foto 18: scandinavische tjiftjaf.

foto 19: er werden eindelijk weer eens sneeuwgorzen gevangen.

foto 20: bijvangst, een blauwe glazenmaker.

foto 21: bijvangst, een grote keizerlibel.

foto 22: bijvangst, een paardenbijter.

foto 23: bijvangst, een zwervende heidelibel.

foto 24: julikevers worden in juli en augustus regelmatig aangetroffen.

foto 25: we zien steeds meer duinhagedissen.

Vlieland

Ook dit jaar hebben we op Vlieland geringd en weer onderdak gevonden in de "Zwaluw".

Bezetting

Van 2 tot en met 15 augustus was Leen van Ree actief op het eiland. Leen werd van 2 tot en met 4 augustus geassisteerd door Hennie en Peter. Van 19 tot en met 28 augustus heeft Ton van Ree op Vlieland gevangen. Zoals gewoonlijk zijn eerst de inloopkooien uitgezet in de 1e Kroonspolder. Dank zij de goede zorgen van SBB stond het water ongeveer ideaal. Daarna installeerden we de mistnetten.

Weer

De eerste dagen (3 t/m 6 augustus) gaven goed vangweer. Op 7 augustus viel zeer veel regen, gepaard met onweer. Daardoor stond het water in de polder ca. 20 cm te hoog, de inloopkooien stonden weer eens half onder water. Dit water moest eerst weer geloosd worden, voor de vangomstandigheden acceptabel waren. Hierna bleef het weer zeer matig, steeds te veel westenwind, vaak 6 à 7 Beaufort. Ook vielen er regelmatig buien, soms met onweer. Dit weertype hield aan tot 15 augustus, toen het eindelijk zonnig en droog was, met een zwakke NW wind.
Gedurende de tweede periode zette het onbestendige weer zich voort. Steeds weer buien en buitjes, soms onweer, en een te harde ZW wind. Slechts op 25 t/m 28 augustus was het droog, hoewel er veel bewolking was. Op maar 1 dag, 23 augustus, was de wind afwezig tot zwak uit noordelijke richting.
Door een misverstand liep het water te ver af, zodat de vangsten daardoor weer erg terugliepen. Wel raakten er de laatste dagen geregeld enkele graspiepers in de kooien.
Wegens maaiwerkzaamheden aan de slootkanten ontstonden er op diverse plaatsen kale slikkige kantjes, waar regelmatig witgatjes en watersnippen liepen te foerageren. Dit betekende dus een soort concurrentie voor de plaatsen waar de inloopkooien opgesteld stonden.

De trek.

Vanwege het matige weer was er eigenlijk nooit echte trek. Ook 's nachts moet er niet veel gevlogen hebben, omdat het 's ochtends nooit wemelde van de zangertjes. Alleen was er vrijwel dagelijks enige trek van graspiepers, ze vlogen in de ochtenduren in kleine groepjes over. Vroeger dan in vorige jaren, toen rond deze tijd de eerste aarzelende graspiepertrek op gang begon te komen.
Er waren maar weinig oeverlopers te bespeuren. Op 19 augustus verschenen er 3 kemphanen in de polder, samen met een witgatje en een bosruiter. Vrijwel iedere dag werd de zwarte ruiter gehoord of gezien. Hetzelfde gold voor witgatjes. Op 25 augustus liepen er nog 2 kemphanen in de polder.

Resultaten Vlieland:

Op 4 en 5 augustus werden respectievelijk 32 en 37 vogels gevangen. Het bleken achteraf verreweg de beste dagen van de maand te zijn. Er werden 248 vogels geringd, verdeeld over 17soorten.

Geringd

SOORT	totaal
oeverloper	13
boerenzwaluw	7
graspieper	16
witte kwikstaart	8
gele kwikstaart	1
winterkoning	2
blauwborst	8
roodgesterde blauwborst	1
sprinkhaanzanger	2

SOORT	totaal
rietzanger	77
bosrietzanger	2
kleine karekiet	63
grasmus	3
fitis	7
grauwe vliegenvanger	1
baardman	30
rietgors	7
totaal	**248**

Dagvangsten Vlieland

	augustus																								
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	total
oeverloper	1			2	2			1		1					3	2		1							13
boerenzwaluw		2	5																						7
graspieper																					3	3	8	2	16
witte kwikstaart	1		1	1	2	1		1		1															8
gele kwikstaart			1																						1
winterkoning																		1					1		2
blauwborst			1	2				1			1							1				1		1	8
roodgest.blauwborst					1																				1
sprinkhaanzanger				1			1																		2
rietzanger	4	4	5	10	3	9	1	2	1	3	2		1	2	4		2	8	4	2		4	5	1	77
bosrietzanger				1														1							2
kleine karekiet		2	6	10	4	3	1	3	2	1	2		2	7	2	3		3	3			4	3	2	63
grasmus							1							1	1										3
fitis		1	1	1	1						1					1			1						7
grauwe vliegenvanger					1																				1
baardman		2	11	7	5									3				1				1			30
rietgors			1	2				1															2	1	7
	6	11	32	37	19	13	4	9	3	6	6	0	3	13	10	6	2	16	8	2	3	13	19	7	248

Terugmeldingen Vlieland

Eerst de door ons geringde vogels in de 1e Kroonspolder.

- Kleine karekiet: geringd op 13-08-2007 als >1kj,
  op 24-08-2007 teruggevangen te Ingooigem, West-Vlaanderen, België.
  Duidelijk op trek naar het zuiden.
- Rietzanger: geringd op 06-08-2006 als 1kj,
  op 22-04-2008 teruggevangen op de vinkenbaan in de Kennemerduinen.
  Vermoedelijk op terugtrek naar het broedgebied.
- Graspieper: geringd op 27-08-2008 als 1kj,
  op 21-09-2008 teruggevangen op de vinkenbaan in de Kennemerduinen.
- Rietgors: geringd op 05-08-2008 als 1kj,
  teruggevangen op 08-11-2008 op Vlieland.
  Het lijkt geen trekker; meer een poging om te overwinteren in het broedgebied.

Nu de vogels, die we op Vlieland terugvingen met een door andere ringers aangelegde ring.

- Kleine karekiet: geringd op 19 augustus 2007 als 1kj te Ime, Mandal, Vest-Agder in Noorwegen,
  door ons teruggevangen op 24-08-2007. Dat is hemelsbreed 553 Km in 5 dagen.
- Kleine karekiet: geringd op 04-09-2004 als 1kj op Vlieland,
  op 14-08-2008 door ons teruggevangen.
  Het kan een plaatselijke broedvogel zijn, het kan ook, gezien zowel ring- als terugvang datum,
  een trekker zijn, wie weet vanwaar afkomstig.
- Rietzanger: geringd op 27-07-2008 als 1kj te Merksplas, Antwerpen, België,
  door ons teruggevangen op 03-08-2008. Dat is 211 Km in 7 dagen de verkeerde kant op.
  Niet zo ongewoon voor jonge vogels in hun 1e nazomer.

Bijlage 1: Totaal overzicht geringde vogels VRS Nebularia 2008

soort	pull	volg	totaal
kwak	3	0	3
bruine kiekendief	1	0	1
sperwer	0	6	6
torenvalk	14	9	23
waterral	0	104	104
porseleinhoen	0	2	2
waterhoen	0	8	8
kievit	7	0	7
grutto	18	0	18
oeverloper	0	13	13
kleine mantelmeeuw	0	6	6
zilvermeeuw	0	1	1
visdief	103	0	103
holenduif	8	0	8
houtduif	0	1	1
steenuil	23	3	26
bosuil	3	0	3
ransuil	0	4	4
velduil	0	1	1
gierzwaluw	3	0	3
ijsvogel	0	5	5
draaihals	0	1	1
groene specht	0	1	1
grote bonte specht	0	9	9
boomleeuwerik	0	7	7
veldleeuwerik	0	99	99
boerenzwaluw	26	2	28
boompieper	0	35	35
graspieper	0	649	649
waterpieper	0	2	2
gele kwikstaart	0	8	8
engelse gele kwikstaart	0	1	1
grote gele kwikstaar	0	163	163
witte kwikstaart	0	12	12
winterkoning	0	101	101
heggenmus	0	128	128
roodborst	0	431	431
nachtegaal	0	15	15
blauwborst	0	7	7
roodgesterde blauwborst	0	1	1
zwarte roodstaart	0	1	1
gekraagde roodstaart	0	6	6
paapje	0	1	1
roodborsttapuit	0	5	5
tapuit	0	1	1
merel	0	150	150
kramsvogel	0	2	2
zanglijster spec.	0	27	27
oostelijke zanglijster (turdus phil.phil.)	0	84	84
westelijke zanglijster (turdus phil.clarkei)	0	81	81
koperwiek	0	274	274
ijslandse koperwiek	0	1	1
sprinkhaanrietzanger	0	78	78
snor	0	1	1
rietzanger	0	88	88
bosrietzanger	0	21	21
kleine karekiet	0	189	189
spotvogel	0	21	21
braamsluiper	0	6	6
grasmus	0	57	57
tuinfluiter	0	76	76
zwartkop	0	498	498
bladkoning	0	2	2
tjiftjaf	0	214	214
phyll.collybita abietinus	0	1	1
fitis	1	159	160
goudhaan	0	1.689	1.689
vuurgoudhaan	0	95	95
grauwe vliegenvanger	0	2	2
bonte vliegenvanger	0	1	1
baardmannetje	0	31	31
staartmees	0	126	126
matkop	0	1	1
kuifmees	0	1	1
zwarte mees	0	112	112
pimpelmees	0	2.150	2.150
koolmees	0	494	494
boomkruiper	0	11	11
gaai	0	3	3
ekster	0	1	1
spreeuw	10	59	69

huismus	0	5	5
ringmus	0	23	23
vink	0	441	441
keep	0	188	188
europese kanarie	0	2	2
groenling	0	86	86
putter	0	25	25
sijs	0	74	74
kneu	0	3	3

grote barmsijs	0	42	42
kleine barmsijs	0	1	1
kruisbek	0	39	39
goudvink	0	8	8
sneeuwgors	0	3	3
geelgors	0	4	4
ortolaan	0	2	2
rietgors	0	12	12
totalen	**220**	**9.613**	**9.833**

Figuur 26: kruisbek werden vooral in juli en augustus gevangen

Figuur 27: detail vleugel van een gaai

Bijlage 2: scholing en uitwisseling

Op de vinkenbaan hebben dit jaar D. van der Gaag, H. Blom en B. Kleijn als assistent ringer meegelopen. In de Krimpenerwaard waren H. Blom en E. Kleyheeg actief als ringer in opleiding.
M. Schildwacht heeft deelgenomen aan een certificering bij Vogelringstation Van Lennep. Hier heeft hij zijn kennis kunnen verbreden wat betreft het goed vastleggen van vogelkenmerken door middel van fotografie.
Tijdens de jaarlijkse ringersdag in Arhnem waren 8 van onze medewerkers aanwezig. B.Kleijn heeft naast de Nederlandse ringopleiding, ook nog 3 weken stage gelopen in Kenia. Zie ook kader.

Figuur 28: Bert Kleijn aan het werk in de Ngulia Lodge in Kenia.

In 2006 kwam ik bij toeval achter het bestaan van het Ngulia fenomeen. Een verschijnsel waarbij door een combinatie van grondmist en een sterke lichtbron in een periode van drie weken, duizenden trekvogels in het oosten van Afrika geringd worden. De Ngulia Lodge is gelegen op een 400 meter hoog rif aan de rand van een hondertwintig vierkante kilometer groot savanne gebied in het Tsavo National Park, gelegen halverwege de Keniase hoofdstad Nairobi en de havenstad Mombassa. Hier trekken miljoenen Europese en Aziatische trekvogels door een corridor tussen de 6000 meter hoge Kilimanjaro en de bijna even hoge Mount Kenia naar het zuiden.
Na intensief contact met de organisatie stond ik op de deelnemerslijst voor een drieweekse sessie eind november - begin december 2008.

De ervaring was ongelofelijk, het landschap onbeschrijfelijk mooi, het wildlife (luipaarden, giraffen, olifanten, neushoorns), de vogelvangsten fantastisch en de sfeer geweldig.
Het team bestaande uit een wisselend gezelschap van Australiërs, Zuid-Afrikanen, een Zwitser, een Duitser, Israëliërs, niet te vergeten Kenianen en ondergetekende als enige Hollander ringde in 17 dagen tijd 20.278 vogels. (de tropische vogels niet meegerekend, die worden als bijvangst beschouwd.....). Als assistent-ringer wordt je voor de volle 100% ingeschakeld. Ook zeldzame exemplaren, als je die toevallig uit jouw bewaarzak haalt, mogen volledig door jou afgehandeld worden.

Zo'n 7 nachten achter elkaar tussen 01.00 en 03.00 opstaan is natuurlijk een slijtageslag maar een dutje tussen 15.00 en 17.00 maakt veel goed.
Ruwweg 65% van de vangsten vinden 's nachts plaats, als er mist is, de overige 35% tussen 6 en 10 uur 's morgens. Vijf dagen met meer dan 1.000 geringde vogels, vier dagen met meer dan 2.000 en 29 november met 2.932 geringde vogels was de absolute topdag.

De hoofdvangst bestaat uit bosrietzangers (11.938), noorse nachtegalen (2.821) en grasmussen (2.395). De terugvangsten van slechts twee bosrietzangers met resp. een Franse en een Tsjechische ring waren natuurlijk teleurstellend, maar je kan ook niet alles hebben.
Bijzondere vangsten waren de europese nachtzwaluwen, scharrelaars en koekoeken.
En de talrijk gevangen basra rietzangers, vale– en griekse spotvogels, siberische fitissen, sperwer grasmussen, rosse waaierstaarten, perzische roodborsten.

Tot zover een verkorte samenvatting van veertig dichtgeschreven pagina's met aantekeningen van de jaarlijkse ringsessie op wat wordt beschouwd als het mooist gelegen ringstation ter wereld.

Bert Kleijn

Bijlage 3: speciale dank aan:

In 2008 zijn we weer aan een aantal organisaties en instellingen speciale dank verschuldigd. Zonder hun medewerking hadden wij veel van ons werk niet kunnen verrichten.

- *Stichting Het Zuidhollands Landschap* regio Veenweide voor het mogen betreden van hun terreinen in de Krimpenerwaard en hun medewerking en financiële bijdrage voor het CES-project in de Stolwijkse Boezem.
- De vele **particuliere eigenaren** en **veehouders** in de Krimpenerwaard voor toestemming om op hun terrein vogels te ringen.
- *Staatsbosbeheer Westenschouwen*: zoals gebruikelijk konden we weer rekenen op de hulp van de medewerkers van Staatsbosbeheer Westenschouwen. Diverse bomen werden geleverd om langs de druip te plaatsen, maar ook de toestemming om met onze auto's op plaatsen te komen waar dat normaal niet is toegestaan, wordt natuurlijk erg gewaardeerd.
- *Waterschap de Zeeuwse eilanden* te Goes, voor het in bedrijf mogen houden van een vinkenbaan in de duinen van Westenschouwen.
- *Staatsbosbeheer Vlieland* voor het openstellen van hun terrein voor onze vangactiviteiten en het stipt ter plaatse afleveren en weer ophalen van onze vangmiddelen. Tevens voor het gehele jaar opslaan van onze vangmiddelen.
- De *RABO bank Gouderak* voor hun donatie voor het uitvoeren van het CES project.
- De *Natuur- en Vogelwerkgroep De Krimpenerwaard* voor een financiële bijdrage van onze activiteiten in hun werkgebied.
- De diverse *donateurs* en *vrijwilligers* die dank zij hun donatie of inzet ons werk hebben gesteund.

Bijlage 4: publicaties en voorlichting

In 2008 zijn op verschillende manieren onze resultaten en werkzaamheden onder de aandacht gebracht zoals in verschillende tijdschriften en websites.

- Jaarverslag Stichting Vogelringstation Nebularia 2007: januari 2008. Een overzicht van activiteiten en resultaten over het jaar 2007.
- “De Waardvogel”, verenigingsblad van de Natuur- en Vogelwerkgroep "de Krimpenerwaard" (650 leden): juli 2008. Een verslag over onze activiteiten in de Krimpenerwaard in 2007.
- “Sterna”, september 2008, een gezamenlijk verenigingsblad van de Vereniging voor behoud en bescherming Goeree Overflakee en Natuur- en Vogelwacht Schouwen-Duiveland. Een verslag van activiteiten over 2007 op vinkenbaan Westenschouwen.
- In juli heeft er een uitgebreid artikel gestaan in het Provinciaal Zeeuws Dagblad over de activiteiten op Westenschouwen.
- Website: in 2008 hebben vele bezoekers onze website bezocht.
- Website WWW.trekvogeltellingen.nl: vanaf half oktober worden hier gedurende het vangseizoen de resultaten weergegeven van de activiteiten op de vinkenbaan Westenschouwen.
- Ringersnet: regelmatig worden resultaten weergegeven van de activiteiten van de vinkenbaan en de resultaten van het CES-project.

Bijlage 5: Wist u dat .....

- de top-tien aller tijden, dit wil zeggen vanaf 1959, er als volgt uit ziet:

1.vink	19.593	(nog steeds aan de top)
2.graspieper	16.255	(blijft nog wel even op de 2e plaats staan)
3.spreeuw	11.437	(nog een jaartje of drie en zakt dan naar de 4e plaats?)
4.fitis	10.649	(voorzichtig wordt plaats 3 benaderd)
5.boerenzwaluw	8.851	(duurt niet lang meer en gaat dan zakken)
6.roodborst	8.086	(zal niet lang duren om met boerenzwaluw van plaats te ruilen)
7.goudhaan	7.778	(roodborst en boerenzwaluw voelen de hete adem)
8.pimpelmees	6.298	(ineens in de top 10 op de 8e plaats)
9.zwartkop	6.237	(zakt een plaatsje door komst van de pimpelmees)
10.keep	5.490	(dreigt uit top-10 te vallen)

- er sinds 1959 door Nebularia 184.105 vogels geringd zijn in 201 soorten?
- er op de vinkenbaan sinds 1960, 135.111 vogels gevangen zijn in 139 soorten?
- er in 2008 door Nebularia 9.833 vogels werden geringd?
- dit jaartotaal meer is dan ooit tevoren?
- er veel mensen zijn, die het erg jammer vinden dat die 167 vogels nog ontbreken?
- de 8.819 gevangen vogels op de vinkenbaan, gedeeld door 135 vangdagen, neerkomt op ruim 65 vogels per dag?
- dit getal over 2006 en 2007 resp. 32 en 45 bedroeg?
- er in 2008, net als in 2007, op de vinkenbaan 5 dagen met een nulvangst voorkwamen?
- er 39 dagen met een vangstcijfer van minder dan 10 voorkwamen (in 2007 maar 12 dagen)?
- er in 2008 één nieuwe soort op de vinkenbaan gevangen werd?
- dit een snor betreft?
- de gemiddelde windkracht op de vinkenbaan dit seizoen slechts 3,5 Beaufort was?
- er in 2008 ook nog een nieuwe (onder)soort aan de totaallijst toegevoegd kan worden?
- dit de roodgesterde blauwborst is?
- er op de vinkenbaan een nieuwe zaagbok staat?
- de zaagbok van zodanige kwaliteit is, dat vier man hem op de plaats moesten tillen?
- een ransuil zeer scherpe nagels heeft?
- dat als die nagels in je hand zitten, een collega ringer erg zijn best moet doen om je hiervan te bevrijden?
- er in 2008 niet minder dan 11 maal een verkeerde ringmaat gebruikt werd ?
- er in 2008 slechts 5 ringen verloren/zoek geraakt zijn?
- dit niet steeds is te wijten aan de houten vlonders in de vinkershut, maar aan het vuil dat daaronder ligt?
- wij daarom nog steeds op zoek zijn naar een aluminiummagneet of een goed stoffer en blik?
- we nog in afwachting zijn van de ringgegevens van 11 in het afgelopen jaar gevangen vogels die buitenlandse ringen droegen?
- er in 2008, 316 eigen terugvangsten gemeld zijn? (2006 en 2007 respectievelijk 281 en 367)
- het eind november zo koud kan zijn in de Stolwijkse Boezem, dat je na een ochtend vogels ringen eerst een kwartier met verkleumde handen onder de koude kraan staat?
- wij in de Stolwijkse Boezem in de open lucht ringen?
- wij als het gaat regenen in de Stolwijkse Boezem, we een parasol opzetten om onze spullen droog te houden?
- in 2008 onze parasol en het stoeltje van Cor dat wij gebruiken in de Stolwijkse Boezem is gestolen?
- er bij het ringen van de steenuilen dit jaar niemand in de sloot is gevallen?
- de kosten van de in 2008 aangelegde ringen ongeveer € 1.166.- bedragen?
- wij nog steeds op zoek zijn naar bedrijven, stichtingen, fondsen en particulieren die ons financieel willen steunen?
- het internetadres van Nebularia nog steeds is: http://home.planet.nl/~Schil265/nebularia.htm
- de dagelijkse vangsten van de vinkenbaan ook zijn na te lezen op www.trektellen.nl?